

кодексу України, вважаємо, що неправосудним є свідомо прийнятий суддею в ході судового провадження акт, який не враховує всіх обставин справи та норм законодавства, якими необхідно було керуватися (є несправедливим) і не забезпечує (не сприяє забезпеченню) реального захисту чи відновлення порушеного права, за фактом якого провадження було відкрито, за умови, що суддя знав всі обставини справи та чітко розумів, які норми законодавства необхідно було застосувати.

Література

1. Тютюгін В. І. Постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови: окремі аспекти застосування ст. 375 Кримінального кодексу України / В. І. Тютюгін, О. В. Капліна, І. А. Тітко // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 2 (138). – С. 42–48.
2. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
3. Ухвала Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 20 лист. 2014 р. № 5-24кс14 [Електронний ресурс] / офіц. веб-сайт Верховного Суду України. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/196768197BCBF85DC2257DCC0032E65E](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/196768197BCBF85DC2257DCC0032E65E).
4. Пашковська Т. Відповідальність суддів у світлі нового законодавства України [Електронний ресурс] / Тетяна Пашковська // Юридична газета online. – Режим доступу: <http://jur-gazeta.com/publications/events/vidpovidalnist-suddiv-u-svitli-novogo-zakonodavstva-ukrayini.html>.
5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. – 4-те вид., переробл. та доповн. / Відп. ред. С. С. Яценко. – К.: А.С.К., 2006. – 848 с.
6. Щасний А. В. Поняття та ознаки завідомо неправосудного вироку як предмета злочину, передбаченого ст. 375 Кримінального кодексу України / А. В. Щасний // Держава і право. – 2010. – № 47. – С. 509–515.

УДК 343(043.2)

Мирошниченко Н. А., к.ю.н., доцент,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

КЛАСИФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Ступінь суспільної небезпеки дозволяє класифікувати кримінальні правопорушення за їх тяжкістю, кожне з яких має певне значення для диференціації кримінальної відповідальності та покарання. Найбільш поширеною є класифікація за ступенем суспільної небезпеки, яка закріплена в ст. 12 КК України 2001 року. Критеріями цієї класифікації є ступінь суспільної небезпеки та типова санкція. В чинному КК України виділені злочини невеликої, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі, кожна із зазначених груп має свою типову санкцію. Не можемо

погодитися із змінами, що були внесені до ст. 12 КК у 2011 році, а саме з тим, що законодавець доповнив типові санкції за тяжкі та особливо тяжкі злочини таким видом основного покарання як штраф. Штраф є найменш суворим видом покарання, він знаходиться на першому місці в системі покарань, тоді як позбавлення волі - найбільш суворий вид покарання, знаходиться на останньому місці в системі покарань, тому вважаємо, що їх не можна об'єднувати в одній типовій санкції в якості основних альтернативних видів покарання, як це зроблено зараз в типових санкціях за тяжкі та особливо тяжкі злочини.

Вважаємо за необхідне внести певні зміни в КК України, а саме, ввести термін «кримінальне правопорушення». Так, підставою кримінальної відповідальності слід вважати вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 2 КК). В ч. 2 ст. 2 КК визначити поняття складу кримінального правопорушення та його елементи.

В ст. 11 КК необхідно надати визначення кримінальному правопорушенню, та його видам (кримінальному проступку і злочину). Так, до кримінальних проступків слід віднести групу злочинів невеликої тяжкості, тому що вони мають найменший ступень суспільної небезпеки, за них може бути призначено покарання у вигляді штрафу в розмірі від трьох до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, громадських, виправних робіт, арешту, обмеження волі. Кримінальні проступки не повинні тягнути за собою судимість. В ст. 12 КК слід залишити три види злочинів (середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі). За злочини середньої тяжкості можливе призначення покарань у вигляді штрафу від п'яти до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, обмеження або позбавлення волі строком до 5 років. Тяжкі та особливо тяжкі злочини у типовій санкції повинні містити лише такий основний вид покарання як позбавлення волі, відповідно за тяжкі злочини - до 10 років позбавлення волі, а за особливо тяжкі злочини - понад 10 років позбавлення волі або довічне позбавлення волі. Тяжкі та особливо тяжкі злочини, що мають підвищений ступень суспільної небезпеки, не повинні допускати застосування штрафу, як основного виду покарання замість позбавлення волі, оскільки штраф є найменш суворим видом покарання і може бути призначений лише за кримінальні проступки злочини середньої тяжкості, як альтернативний іншим видам основних покарань. Відносно ж тяжких та особливо тяжких злочинів, штраф може бути лише додатковим видом покарання, що призначається поряд з таким основним видом покарання як позбавлення волі.

Таким чином, класифікація кримінальних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки, має велике значення для формування окремих інститутів кримінального права, та для визначення видів і розмірів покарань у санкціях статей Особливої частини КК.

Вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім визнається обставиною що пом'якшує покарання (ст. 66 КК). До неповнолітніх правопорушників, які вперше вчинили кримінальний проступок та злочини середньої тяжкості, можуть бути застосовані примусові заходи виховного характеру. Проблемним залишається питання щодо правової природи примусових заходів виховного характеру, які можуть бути застосовані до осіб з 11 до 14 років.

Слід звернути увагу на цілі покарання, а саме, на таку ціль як перевиховання, яка була у КК 1960 року. Вважаємо, що ціль перевиховання необхідно було залишити щодо неповнолітніх правопорушників, яких ще можливо перевиховати та виправити.

Крім того, слід узгодити систему покарань щодо неповнолітніх із санкціями статей Особливої частини КК. В деяких випадках неможливо призначити покарання неповнолітнім, тому що санкція статті передбачає такі види покарання, які не можуть бути застосовані до неповнолітніх у віці 14-15 років, наприклад, санкція ч. 1 ст. 296 КК (хуліганство) передбачає такі види покарання як штраф, арешт, обмеження волі. Або у ряді статей, що передбачені в ч. 2 ст. 22 КК (частини перші статей 122, 185, 186 та інших), мають місце альтернативні санкції, але призначити можливе лише найбільш суворе покарання – позбавлення волі. Так, наприклад, ч. 1 ст. 122 КК передбачає покарання у виді виправних робіт, які можуть бути призначені з 16 років, обмеження волі, яке взагалі не застосовується до неповнолітніх, та позбавлення волі, яке може бути застосоване з 14 років. Тобто за умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження неповнолітньому у віці 14-15 років можливе призначення лише позбавлення волі. Такі положення не відповідають принципу гуманізму щодо неповнолітніх правопорушників.

Тому слід переглянути перелік видів покарань, що може бути застосований до неповнолітніх. Так, обмеження волі є менш суворим видом покарання ніж позбавлення волі, але його зараз немає у переліку видів покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх. Вважаємо, що обмеження волі необхідно включити до переліку видів покарань, його застосування можливо з 16 років. Обмеженням є коло видів покарань щодо осіб у віці від 14 до 16 років.

Вважаємо, що застосування виправних та громадських робіт можливе з 15 років, якщо неповнолітній вже працює. Слід також уточнити, що до неповнолітніх може бути застосований такий додатковий вид покарання як позбавлення права займатися певною діяльністю, тому що певні посади особа може займати у повнолітньому віці, коли вона вже має спеціальну освіту.

Уточнення класифікації кримінальних правопорушень, їх типових санкцій, а також удосконалення системи та видів покарань щодо неповнолітніх, їх узгодженість із санкціями статей Особливої частини КК,

надасть можливість удосконалити кримінальне законодавство України, забезпечити більш чітке практичне їх застосування у правозастосовній діяльності.

УДК 343.346(043.2)

Мусиченко О. М., викладач,
Миколаївський інститут права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
м. Миколаїв, Україна

ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ ПІДХІД У ДОСЛІДЖЕННІ ЗРОЗУМІЛОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ

Положення сучасної філософської герменевтики, концепції сучасних філософів-герменевтів не відкидають поширення вироблених та узагальнених положень на розуміння та інтерпретацію явищ, що є предметом вивчення різних галузевих наук, зокрема і юриспруденції. Філософське обґрунтування категорії розуміння дозволяє краще усвідомити різноманітні правові явища, озброює методологічним інструментарієм.

Дослідження зрозумілості кримінального закону вимагає використання як надбань філософської герменевтики, так і герменевтики права та герменевтики кримінального закону, адже для аналізу зрозумілості кримінального закону як його властивості, слід осмислити категорію розуміння, яка є визначальною в герменевтиці, а також праворозуміння.

На основі уявлень про філософську герменевтику, можна визначити предмет герменевтики права, що охоплює розуміння і «тлумачення концепту права, основних правових понять, норм права і юридичних фактів з метою з'ясування їх сенсу» [1, с. 28]. Особливістю права є його символічно-сміслова природа, тому розуміння як елемент тлумачення цих смислів, виражених передусім в мові, набуває особливого значення.

Розуміння права відбувається як шляхом сприйняття і осмислення ціннісних орієнтирів, пов'язаних з культурою, традицією, так і через правові норми, які пізнаються через мову, бо мають мовне закріплення.

Не зважаючи на те, що кримінальний закон має найбільш точно виражати кримінально-правові заборону через «букву» закону, і здавалося б, потребує звернення лише до лінгвістичних способів тлумачення, втім, широке використання телеологічного способу, що є надбанням герменевтичного методу, не слід забувати у випадках тлумачення оцінних понять, які є одним із способів зловживань у правозастосовній практиці. Яке порушення трудового законодавства вважати «грубим» і